

УДК 316.47:[314.04:351.74](045)
DOI: 10.31499/2307-4906.2.2024.306330

КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД ЗДАТНОСТЕЙ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ВСТАНОВЛЮВАТИ ДОВІРЧІ ВЗАЄМИНИ З НАСЕЛЕННЯМ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ

Світлана Совгіра, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри хімії та екології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0000-0002-8742-7773

E-mail: sovgirasvitlana@gmail.com

Олена Кравчук, аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0009-0008-8229-1927

E-mail: alena2721sasha@gmail.com

У статті розкрито компонентний склад здатностей правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з населенням різних категорій. Встановлено, що зростання і накопичення в суспільстві негативних тенденцій – неухага або повне ігнорування потреб громадян, запитів до органів внутрішніх справ, розчарування в демократичних правах та свободах, незалежно від національної, релігійної та статусної приналежності, які зароджуються сумніви в чесності та об'єктивності правоохоронців, низька ефективність у розкритті злочинів сприяє зростанню негативного ставлення громадян до поліції, громадяни починають сприймати поліцейських досить негативно емоційно. Доведено необхідність підвищення професійної компетентності та особистісних якостей фахівців правоохоронних органів, необхідних для ефективною роботи та побудови довірчих взаємин із громадянами. Уточнено зміст здатностей правоохоронців встановлювати довірчі взаємини як позитивний ресурс накопичення соціального капіталу, що відображає досвід позитивних взаємин правоохоронців з людьми, що включають вневненість у чесності та доброзичливості спілкуються через певні принципи, традиції та взаємозв'язок складових частин цих взаємин, що базуються на системі позитивних очікувань і складають основу партнерських відносин. Визначено компоненти здатностей правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з населенням – когнітивно-педагогічний, комунікативно-рефлексивний, емпатійно-довірчий, організаційно-партнерський та рівневі показники сформованої здатності – високий, середній і низький.

***Ключові слова:** компоненти; здатності; правоохоронні органи; довірчі взаємини; населення; молодь; підлітки; пенсіонери.*

COMPONENT COMPOSITION OF THE CAPABILITIES OF LAW ENFORCEMENT BODIES TO ESTABLISH TRUST RELATIONSHIPS WITH THE POPULATION OF DIFFERENT CATEGORIES

Svitlana Sovhira, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Chemistry and Ecology, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0000-0002-8742-7773

E-mail: sovgirasvitlana@gmail.com

Olena Kravchuk, PhD Student of the Department of Pedagogy and Educational Management, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0009-0008-8229-1927

E-mail: alena2721sasha@gmail.com

The article reveals the component composition of the abilities of law enforcement agencies to establish trusting relationships with the population of various categories. It has been established that the growth and accumulation of negative trends in society – inattention or complete ignoring of the needs of citizens, requests to internal affairs bodies, disappointment in democratic rights and freedoms, regardless of national, religious and status affiliation, which give rise to doubts about the honesty and objectivity of law enforcement officers, low effectiveness in solving crimes contributes to the growth of negative attitudes of citizens towards the police, citizens begin to perceive police officers in a rather negative emotional way. The need to increase the professional competence and personal qualities of law enforcement specialists, necessary for effective work and building trusting relations with citizens, has been proven. The content of the ability of law enforcement officers to establish trusting relationships as a positive resource for the accumulation of social capital, which reflects the experience of positive relations of law enforcement officers with people, including confidence in honesty and benevolence, communicating through certain principles, traditions, and the interconnection of the constituent parts of these relations based on the system of positive expectations and form the basis of partnership relations. The components of the ability of law enforcement agencies to establish trusting relationships with the population are determined – cognitive-pedagogical (presupposes and requires a specialist to have knowledge of age-related pedagogy and psychology, peculiarities of adolescents, youth, peculiarities of the adult population and citizens of retirement age), communicative-reflexive (the ability to communicate is attributed to the general personality culture, since mastering the art of communication allows a person to solve professional tasks and professional problems), empathic-trusting (characterized by the manifestation of empathy in law enforcement officers), organizational-partnership (effectiveness of trusting relationships) and level indicators of the formed ability – high, medium and low.

Keywords: components; abilities; law enforcement agencies; trust relations; population; youth; teenagers; pensioners.

Актуальність дослідження пошуку ефективних шляхів і методів у встановленні довірчих взаємин правоохоронних органів із населенням зумовлена тим, що в демократичній державі ефективність влади повністю залежить від того, наскільки вона якісно взаємодіє зі своїми громадянами. Необхідність встановлення довірчих взаємин громадян з правоохоронними органами обумовлена значною роллю у створенні ефективної форми взаємодії соціальних інститутів для досягнення загального добробуту держави та вирішення суспільно значимих цілей. У ряді країн базовим документом, що регламентує поведінку фахівців правоохоронних органів, їх професійні зв'язки з громадянами для забезпечення прав, свобод та заходів безпеки, є розроблений та прийнятий Організацією Об'єднаних Націй (ООН) «Кодекс поведінки посадових осіб щодо підтримки правопорядку» (1979) та розроблений документ – «Керівні принципи для ефективного здійснення Кодексу поведінки посадових осіб щодо підтримки правопорядку» (1989)».

Вирішення проблеми розвитку у правоохоронних органів здатності до встановлення довірчих взаємин з різними категоріями громадян розглядаємо через соціально-філософський та психолого-педагогічні аспекти. Соціально-філософський контекст проблеми характеризує динаміку дослідження категорії «довіра», її різні дефініції. Суть і зміст цієї спорідненості докладно описані в роботах Сократа,

Аристотеля, Платона, Д. Локка, Г. Лейбніца, І. Канта і в більш пізніх зарубіжних дослідженнях (Е. Гуссерль, Г. Гарфінкель, Ж. Делез, Е. Кассіпер).

Психолого-педагогічну основу категорії «довіра», проблеми етичної міжособистісної взаємодії на основі довіри представлені в роботах Л. Дунець [3], В. Майорова [5], С. Олексієнко [6], С. Шевченко [8] та ін.

Незважаючи на значну кількість наукових публікацій, категорія «довіра» аналізується вченими як другорядний, фоновий чинник позитивного розвитку особистості. Сьогодні, наприклад, наявний дефіцит наукових праць, які розкривають категорію довіри як потенціал успішної роботи правоохоронця, його нового образу, що викликає довіру у громадян.

У межах розробки основних компонентів здатності правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з населенням різних категорій, ми вдалися до структурно-функціонального підходу. Зазначений підхід, з урахуванням теоретичного психолого-педагогічного та соціально-філософського матеріалу, допоміг розібратися в сутності та змісті досліджуваної здатності, виявити її складові як елементи єдиного цілого.

Структурно-функціональний підхід складається з двох складових – «структури» та «функціональності». Термін «структура» означає певний взаємозв'язок складових і є сукупністю зв'язків між окремими частинами об'єкта [6, с. 121].

Виявлення функціонала кожного елемента загалом є головним принципом структурно-функціонального підходу, що дозволило розділити на складові загальну здатність фахівця правоохоронних органів. Структурно-функціональний підхід передбачав виявлення здатності правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини, їх складові елементи, які мають різне функціональне призначення, а разом становлять загальну якість фахівця. Цей підхід дозволив вирішити проблему взаємопов'язаності функцій окремих компонентів, що становлять загальну здатність фахівців правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з населенням різних категорій та функції кожного елемента.

Грунтуючись на матеріалі, що розкриває загальне уявлення, суть і зміст здатності правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини, ми дійшли висновку, що основними можуть стати чотири компоненти – когнітивно-педагогічний, комунікативно-рефлексивний, емпатійно-довірчий та організаційно-партнерський.

Зважаючи на те, що правоохоронці, будуючи довірчі взаємини, покликані спілкуватися з різними категоріями громадян – молоддю, підлітками, пенсіонерами – це означає, що вони повинні добре знати психологічні, вікові особливості цих груп, їх особливості, особливості побудови довірчих взаємин з різними категоріями громадян. Тому, одним з перших складових компонентів здатності фахівця правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з різними категоріями громадян має стати, на наш погляд, *когнітивно-педагогічний компонент*, який відповідає за якість підтримки довірчих, добрих, розуміючих взаємин між населенням та владними структурами.

Когнітивно-педагогічний компонент передбачає і вимагає від фахівця знання вікової педагогіки та психології, особливості підлітків, юнацтва, особливості дорослого населення та громадян пенсійного віку. Фахівець, який бажає налагодити добрі, довірчі взаємини з громадянами, повинен бути знайомий з історією розвитку вікової педагогіки та психології, добре знати теоретичну базу, психологію розвитку різних категорій

громадян, вміти охарактеризувати окремі вікові періоди кожної категорії, з якою йому доводиться спілкуватися, а також психологічні особливості взаємодії. Знання основних вікових психологічних особливостей кожної категорії громадян дозволить йому оперативно та якісно налагодити взаємини, грамотно, ефективніше будувати процеси взаємодії. У ці знання також входить розуміння основного предмета вікової психології – вивчення психологічних закономірностей виховання та комунікації з різними категоріями людей.

Це особливо важливо, що рівень і кількість злочинів найчастіше припадає, на жаль, саме на молодіжну групу від 14 до 30 років. І більшою мірою, високий рівень злочинності припадає на підліткову групу від 14 до 17 років (грабунки, вживання та розповсюдження наркотиків, розбій тощо) [2, с. 115].

Не менш проблемна категорія – молодь, з якою також необхідно налагоджувати довірчі взаємини – це час вибору професії, подальшої професійної діяльності, а також власного життя. Це час формування індивідуального світогляду, життєвого кредо, цінностей. Молодіжна група – певний етап на шляху до дорослості, яка має специфічні риси власного соціального статусу та становища у суспільстві [6, с. 118].

Інша особливість, яку має знати фахівець правоохоронних органів, щоб вибудувати довірчі взаємини з молодіжними групами – високий рівень мобільності, яка є горизонтальною та вертикальною, де горизонтальна передбачає перехід у іншу соціальну групу без зміни соціального статусу (розлучення, створення нової сім'ї, перехід на іншу роботу зі збереженням статусу) та вертикальну – коли повністю змінюється статус людини. Молода людина активно освоює нові соціальні ролі, пов'язані зі зміною соціального статусу, хорошу роботу, намагається займатися бізнесом. Саме в процесі занять власним бізнесом молоді люди виявляють часто зайву ризикованість, всілякі порушення та правопорушення. Саме тут фахівець правоохоронних органів, проводячи профілактичні бесіди має захистити молодих людей від помилкових дій, щоб не доводити до правопорушень.

З не меншими проблемами стикається фахівець правоохоронних органів, спілкуючись з іншою категорією населення – пенсіонерами, які мають власну специфіку, особливості, а отже, потребують індивідуального підходу та іншого ставлення [8, с. 163].

В останні десятиліття одна з проблем людей пенсійного віку у правових рамках – явище потрапляння під вплив шахраїв. Пенсіонери – глибоко довірливі люди, самотні, які прагнуть спілкування, що часто є причиною для відкриття дверей для незнайомих, нечесних людей. Фахівцям правоохоронних органів, як і у випадку з підлітками, важливо вести профілактичну систематичну розмову з людьми похилого віку, мінімізуючи їх легковірність і недопущення соціальних помилок. Дільничі проводять бесіди з пенсіонерами, які проживають на закріплених адміністративних територіях, нагадують їм про заходи захисту від дій злочинців та шахраїв.

Комунікативно-рефлексивний компонент як здатність до комунікації відносимо до загальної культури особистості, оскільки, володіння мистецтвом спілкування, дозволяє людині вирішувати професійні завдання та професійні проблеми. Саме комунікація та рефлексія – важливі атрибути у професійній діяльності фахівця правоохоронних органів під час спілкування з різними категоріями громадян. Сьогодні розроблені та реалізуються певні умови успішної комунікації та спілкування з

населенням, дотримуючись яких фахівці правоохоронних органів вирішують заплановані заходи з громадянами різних категорій. Разом з тим, мистецтву комунікації та спілкуванню правоохоронцям важливо вчитися підтримувати діалог. Ряд дослідників підтверджують, що навчитися правоохоронним органам, юристам, слідчим порозумітися з населенням набагато складніше, ніж навчитися професійним навичками в професії (А. Білоусов [1], Т. Крашеннікова [4], Х. Солнцева [7]).

Фахівець з комунікації та спілкування Л. Дунець стверджує, що головні умови успішного спілкування – це щиро цікавитися співрозмовником і прагнути отримати задоволення від сприйняття його розмови. Завдяки цим умовам, співрозмовник спілкуватиметься більш відверто та зацікавлено. Вміння спілкуватися – це й уміння слухати. Отже, якщо фахівець правоохоронних органів націлений на побудову довірчих взаємин, він повинен насамперед стати приємним співрозмовником, демонструвати відкритість, щирість, доступність у спілкуванні. Не менш важливим є вміння слухати та чути свого співрозмовника [3, с. 5].

Спілкування здійснюється в межах таких професійних дій, як спілкування з громадянином, що звернувся за допомогою, при юридичному консультуванні, профілактичній бесіді, адміністративному розборі правопорушення, в ході особистого розшуку, опитування, допиту, очної ставки, інших слідчих дій [4, с. 38].

Проте у більшості випадків спілкування населення та правоохоронців – це не проста розмова, це – акт поведінки та дій, який функціонує задля вирішення професійних проблем. Професійна значущість такого спілкування зумовлена результатом, якого прагне фахівець правоохоронних органів – збір інформації, надання свідчень, виявлення справжнього стану справ та ситуації, що виникла у процесі нерозуміння. Найчастіше професійна комунікація здійснюється в обстановці стресу, тривожності, напруженості між конфліктуєчими. З комунікаційними якостями правоохоронця та його здатністю будувати довірчі взаємини з населенням тісно пов'язано вміння рефлексувати до та після взаємодії з населенням. Фахівець правоохоронних органів повинен бути здатним грамотно здійснювати рефлексивне управління процесом взаємодії з населенням, від чого безпосередньо залежить якість встановлення психологічного контакту з громадянами різних категорій, ефективно надавати правомірну психологічну допомогу людям, грамотно та впевнено розмовляти з населенням, володіти психотехнікою саморегуляції та серйозного емоційного професійного навантаження [3, с. 6].

У процесі комунікації часто виникають комунікативні бар'єри між правоохоронцями та населенням, що мають соціальний та психологічний характер. Серед них: погана мова, фонетичне нерозуміння, можливо стилістичний бар'єр, бар'єр логічний, і, можливо, соціально-культурні та релігійні відмінності у процесі контакту [6, с. 122].

Емпатійно-довірчий компонент характеризується проявом у фахівців правоохоронних органів емпатії. У процесі спілкування правоохоронці зобов'язані вміти чути і слухати людей різних статусів, різних категорій, розуміти проблему населення і реагувати на неї оперативно. Правоохоронці у процесі спілкування мають вчасно або сказати потрібне слово або промовчати, можливо відволікти або навпаки загострити увагу на проблемі. Емпатійне слухання має виявлятися у бажанні допомогти, попередити несприятливі вчинки, переконати не приховувати головні деталі події. Спілкування з

різними категоріями громадян має здійснюватись на основі морально-етичних норм, чого часто не вистачає правоохоронцям.

Емпатійно-довірчі взаємини ефективно змінюють життя у морально-правовому аспекті «правоохоронець-населення». Занепокоєння за близьких людей, встановлення відкритих взаємин обов'язково призводять до ефективних розслідувань, сприяють оперативному розкриттю правопорушень. Тому в прояві емпатії, вмінні слухати і чути співрозмовника, правоохоронець має бути зацікавленим [8, с. 163].

Важливим інструментом, за допомогою якого правоохоронець може розраховувати на ефективність довірчих взаємин – це *організаційно-партнерський компонент*.

Правоохоронець часто має справу з групою людей. Для вирішення цього завдання від фахівця потрібне володіння організаторськими здібностями, які включають комплекс особистісних якостей. Перше – прояв самовладання, оскільки не кожна людина, яка має публічну професію, що відноситься до професії «людина-людина», може виявляти твердість, спокій, які допомагають їй здійснювати професійну діяльність – спілкуватися з людьми, вирішувати їх питання, мирити конфліктуючих тощо. Самовладання – це вміння правоохоронця зберігати внутрішній спокій, діяти виважено і чітко в найскладніших, критичних, життєвих ситуаціях. Відсутність у правоохоронця самовладання може бути пов'язане з особистими якостями.

Поряд із самовладанням розвитку організаторських здібностей сприяє особистісне планування будь-якої справи. Молоді фахівці часто не укладаються у строки, забуваючи провести з населенням, мешканцями своєї ділянки певні заходи. У досвідченого правоохоронця спостерігається почуття часу, розвиток у себе самоменеджменту, що дозволяють йому грамотно розподіляти свою роботу, планувати заходи [1, с. 99].

Для розвитку організаційно-партнерських здатностей важливе вміння розподіляти увагу, яка дозволяє йому виконувати декілька справ одночасно – відстежує власну мову та слова, здійснює власне пояснення будь-яких статей Цивільного кодексу, слухає питання громадян та стежить за часом. У ході спілкування часто виникають ускладнення, а швидкість думки, чіткий орієнтир на ситуацію стануть для правоохоронця важливою підставою здатності будувати довірчі взаємини з населенням.

У структурі здатностей правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з населенням виокремлено три рівні (високий, середній, низький). Застосування рівневого підходу узгоджено за компонентами.

Когнітивно-педагогічний компонент. Високий рівень передбачає, що правоохоронець дуже добре знає вікову педагогіку та психологію, особливості підлітків, юнацтва, особливості дорослого населення та громадян пенсійного віку, теоретичну базу, психологію розвитку різних категорій громадян, виявляє вміння високо характеризувати окремі вікові періоди кожної категорії, з якою йому доводиться стикатися, психологічні особливості взаємодії; знає основні вікові психологічні особливості кожної категорії громадян тощо. Середній рівень передбачає, що правоохоронець недостатньо знає вікову педагогіку та психологію, особливості підлітків, юнацтва, особливості дорослого населення та громадян пенсійного віку; теоретичну базу, психологію розвитку різних категорій громадян, виявляє вміння охарактеризувати окремі вікові періоди кожної категорії, з якою йому доводиться стикатися, психологічні особливості взаємодії; знає основні вікові психологічні

особливості кожної категорії громадян тощо. Низький рівень передбачає, що правоохоронець не знає вікову педагогіку та психологію, особливості підлітків, юнацтва, особливості дорослого населення та громадян пенсійного віку; слабо знає теоретичну базу, психологію розвитку різних категорій громадян, виявляє вміння високо охарактеризувати окремі вікові періоди кожної категорії, з якою йому доводиться стикатися, психологічні особливості взаємодії; не знає основні вікові психологічні особливості кожної категорії громадян тощо.

Комунікативно-рефлексивний компонент. Високий рівень передбачає володіння правоохоронцем мистецтвом спілкування, яке дозволяє вирішувати професійні завдання та професійні проблеми; ефективна комунікація та рефлексія – важливий атрибут у професійній діяльності правоохоронця під час спілкування з різними категоріями громадян; вміння підтримувати діалог, докладає максимум зусиль, щоб під час розмови встановити взаєморозуміння, демонстрацію відкритості, щирості, доступності у спілкуванні; добре здійснює рефлексивне управління в ході взаємодії з населенням тощо. Середній рівень передбачає добре володіння мистецтвом спілкування, яке дозволяє вирішувати професійні завдання; ефективну комунікацію та рефлексію; середнє вміння підтримувати діалог; слабо вміє слухати та чути свого співрозмовника; слабо здійснює рефлексивне управління у ході взаємодії з населенням тощо. Низький рівень передбачає дуже слабе володіння правоохоронцем мистецтвом спілкування, яке не дозволяє вирішувати професійні завдання; дуже слабо виявляє комунікацію та рефлексію; не вміє підтримувати діалог; не завжди щиро цікавиться своїм співрозмовником і прагне одержати задоволення від сприйняття його слів; не докладає зусиль, щоб під час розмови встановити взаєморозуміння, демонструє закритість, нещирість, недоступність у спілкуванні тощо.

Емпатійно-довірчий компонент. Високий рівень розраховує на гарне вміння правоохоронців прихилити до себе людей різних статусів, різних категорій, вміти їх чути і слухати, глибоко розуміти проблему населення і реагувати на неї оперативно; вміти вчасно або сказати потрібне слово або промовчати, відволікти або, навпаки, загострити увагу; бажання допомогти, попередити несприятливі вчинки, постаратися переконати, в жодному разі, не приховувати головні деталі події тощо. Середній рівень передбачає середнє вміння правоохоронцем привертати до себе людей різних статусів, різних категорій, вміти їх чути і слухати; не завжди вміти вчасно або сказати потрібне слово або промовчати, відволікти або навпаки загострити увагу на якомусь слові; певне бажання допомогти, попередити несприятливі вчинки тощо. Низький рівень демонструє невміння правоохоронця розташовувати до себе людей різних статусів, різних категорій, не вміння їх чути і слухати, слабо усвідомлює і розуміє проблему населення і не завжди реагує на неї оперативно; не завжди вміє вчасно або сказати потрібне слово або промовчати, можливо відволікти або навпаки загострити увагу; немає бажання допомогти, попередити несприятливі вчинки тощо.

Організаційно-партнерський компонент. Високий рівень показує володіння організаторськими здібностями, які включають комплекс особистісних якостей – прояв самовладання, прояв твердості, спокою, які допомагають йому здійснювати професійну діяльність – спілкуватися з людьми, вирішувати їх питання, мирити конфлікуючих; вміння зберігати власний внутрішній спокій, діяти виважено та чітко у найскладніших, критичних, життєвих ситуаціях тощо. Середній рівень показує середнє володіння

організаторськими здібностями, які включають комплекс особистісних якостей – прояв самовладання, прояв твердості, спокою, які допомагають йому здійснювати професійну діяльність – спілкуватися з людьми, вирішувати їх питання, мирити конфліктуючих; середнє вміння зосередитися на проблемах, зберігати власний внутрішній спокій, тобто діяти виважено і чітко в складних, критичних, життєвих ситуаціях тощо. Низький рівень показує слабке володіння організаторськими здібностями, які включають комплекс особистісних якостей – прояв самовладання, прояв твердості, спокою, які допомагають йому здійснювати професійну діяльність – спілкуватися з людьми, вирішувати їх питання, мирити конфліктуючих; слабке вміння зосередитися на проблемах, слабке вміння зберігати власний внутрішній спокій, діяти виважено і чітко в найскладніших, критичних, життєвих ситуаціях тощо.

Отже, на основі аналізу суті та змісту здатності правоохоронця встановлювати довірчі взаємини, ми обрали чотири компоненти – когнітивно-педагогічний, комунікативно-рефлексивний, емпатійно-довірчий і партнерський. Ці компоненти передбачають забезпечення продуктивності профілактичної діяльності, здійснення проведення превентивних заходів з громадянами різних категорій, що сприяють посиленню довіри суспільства до поліції. Саме здатність фахівців правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з населенням різних категорій значно знижує матеріальні та психологічні витрати у боротьбі зі злочинцями. Чим вище рівень сформованої у правоохоронців здатності встановлювати довірчі взаємини, тим вище ефективність профілактичних заходів, вище результати у вирішенні поставлених цілей та завдань із забезпечення громадського порядку на місцях.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у моделюванні процесу формування здатностей фахівців правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з населенням різних категорій, що дозволить зробити прогноз та спланувати етапи та хід дослідно-експериментального дослідження означеної проблеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоусов А. В. Актуальні питання формування професійно-комунікативної компетентності у майбутніх дільничних офіцерів поліції у ЗВО МВС України. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 61. Т. 1. С. 98–103.
2. Григоренко О. В. Місце Національної поліції України в системі органів публічної адміністрації щодо забезпечення правопорядку Вісник Запорізького національного університету. *Юридичні науки*. 2020. № 4. Т. 1. С. 112–118.
3. Дунець Л. М., Павліченко А. П. Особливості професійного спілкування майбутніх працівників поліції. *Актуальні проблеми психології*. 2019. Т. 1. Вип. 54. С. 3–8.
4. Крашеннікова Т. В. Комунікативна компетенція працівника Національної поліції. Дніпро: Адверта, 2017. 107 с.
5. Майоров В. В. Шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання взаємодії поліції з населенням на засадах партнерства. *Право і суспільство*. 2020. № 2, ч. 2. С. 185–190.
6. Олексієнко С. Б., Герман Л. В. Значущість комунікативної складової в професійно-психологічній підготовці правоохоронців. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Психологічні науки*. 2015. № 1. С. 117–126.
7. Солнцева Х. В. Деякі питання організації поліцейської діяльності. *Право та інновації*. 2017. № 1(17). С. 111–115.
8. Шевченко С. Особливості взаємодії національної поліції з громадськістю у процесі забезпечення публічного порядку. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 6. Т. 2. С. 162–166.

REFERENCES

1. Bilousov, A. V. (2023). Aktualni pytannia formuvannia profesiino-komunikatyvnoi kompetentnosti u maibutnikh dilnychnykh ofitseriv politsii u ZVO MVS Ukrainy [Actual issues of professional and communicative competence formation among future precinct police officers in the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. *Innovatsiina pedahohika*, issue 61, vol. 1, 98–103 [in Ukrainian].
2. Hryhorenko, O. V. (2020). Mistse Natsionalnoi politsii Ukrainy v systemi orhaniv publichnoi administratsii shchodo zabezpechennia pravoporiadku [The place of the National Police of Ukraine in the system of public administration bodies in terms of ensuring law and order]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Yurydychni nauky*, 4, vol. 1, 112–118 [in Ukrainian].
3. Dunets, L. M., Pavlichenko, A. P. (2019). Osoblyvosti profesiinoho spilkuvannia maibutnikh pratsivnykiv politsii [Peculiarities of professional communication of future police officers]. *Aktualni problemy psykholohii*, vol. 1, issue 54, 3–8 [in Ukrainian].
4. Krashennikova, T. V. (2017). Komunikatyvna kompetentsiia pratsivnyka Natsionalnoi politsii [Communicative competence of an employee of the National Police]. Dnipro: Adverta [in Ukrainian].
5. Maiorov, V. V. (2020). Shliakhy vdoskonalennia administratyvno-pravovoho rehuliuвання взаємодії поліції з населенням на засадах партнерства [Ways of improving the administrative and legal regulation of police interaction with the population on the basis of partnership]. *Pravo i suspilstvo*, 2, part 2, 185–190 [in Ukrainian].
6. Oleksienko, S. B., Herman, L. V. (2015). Znachushchist komunikatyvnoi skladovoi v profesiino-psykholohichnii pidhotovtsi pravookhorontsiv [The importance of the communicative component in the professional and psychological training of law enforcement officers]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*. Serii: Psykholohichni nauky, 1, 117–126 [in Ukrainian].
7. Solntseva, Kh. V. (2017). Deiaki pytannia orhanizatsii politseiskoi diialnosti. [Some issues of the organization of police activity]. *Pravo ta innovatsii*, 1(17), 111–115 [in Ukrainian].
8. Shevchenko, S. (2017). Osoblyvosti взаємодії національної поліції з громадськістю у процесі забезпечення публічного порядку [Peculiarities of interaction of the national police with the public in the process of ensuring public order]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*, issue 6, vol. 2, 162–166 [in Ukrainian].